

Inhoud

Eikenrode brandt!	3
<i>Marc de Bruijn</i>	
Drie monumentale kerkorgels	11
<i>Ellen Kerkvliet</i>	
Slager Köhler, een Bennebroekse middenstander in de vorige eeuw	18
<i>Gerard Telkamp</i>	
't Vosje en Uyt den Bosch, door historie verbonden	24
<i>Frans Harm, Dennis de Kool</i>	
De amateurtekenaar Johannes Nutges, heer van Bennebroek (1717-1777)	31
<i>Gajus Scheltema</i>	
'Ik heb 64 jaar op Leyduin gewoond'	37
<i>Marloes van Buuren</i>	
Het nieuwe viaductstation Heemstede-Aerdenhout in 1958	38
<i>Marloes van Buuren</i>	
Van het bestuur	
Uitnodiging najaarsbijeenkomst op 9 november 2017 in het teken van <i>Heemstede Vooruit!</i> en speciale aanbieding boeken	42
Beleidsplan HVHB 2018-2021	44
Lezing in het Pomphuis, foto's excursie Huis te Manpad	46
In memoriam Ton Bruseker	48
Aanwinsten collectie HVHB	49
Illustratieverantwoording	52

Voor uw agenda

- 9 november Najaarsbijeenkomst, raadhuis Heemstede (zie blz. 42)
21 november Lezing 'Watermanagement', Pomphuis, Watertoren 2 (zie blz. 46)
11 en 12 november Pomphuis open voor belangstellenden van 12.00 tot 15.00 uur; tevens verkoop boeken (zie blz. 45)

Naar verwachting verschijnt op 9 november ook onze nieuwe uitgave *Heemstede Vooruit!* Het tijdsschema is krap, maar we hopen dat het lukt! Actuele informatie vindt u altijd op www.hv-hb.nl > Actueel

▲ *Villa Eikenrode* in 1953.

huis. De naam werd gekozen naar analogie van bestaande en gerenommeerde 'rodes' als *Berkenrode* en *Ipenrode*.

Vas Visser genoot maar kort van zijn villa want hij overleed al in 1906. In de *Gids voor Heemstede en Bennebroek* uit 1907 staat: 'De zuidgrens van Heemstede gaat voor een groot deel door de buitenplaats De Hartekamp, een der uitgestrektste landgoederen van Heemstede en Bennebroek. Het gedeelte, dat zich bevindt achter Dennenheuvel, een bezitting van Mevrouw weduwe Lucassen, vormt thans een afzonderlijk buiten, Eikenrode geheeten, dat bewoond wordt door Mevrouw weduwe Vas Visser. Het groote nieuw gebouwde huis is door zijne hooge ligging aan alle zijden zichtbaar en bekoort het oog door zijn fraaien bouw'. Toen ook de weduwe in 1908 overleed ging het landgoed over naar de twee kinderen Ernst en Mary. De zoon ging naar het buitenland, de dochter trouwde met Hendrik Smidt van Gelder, zoon van een papierfabrikant, en woonde vanaf 1904 op *De Hartekamp*.

Van de Poll

Eikenrode werd vanaf 1914 bewoond door jonkheer André van de Poll (1884-1966) en zijn gezin. Deze was vanaf 1917 gemeenteraadslid voor de Christelijk-Historische Unie en van 1919 tot 1949 wethouder in Heemstede, met in portefeuille financiën, woningbouw en sport. Daarnaast was André van de Poll voorzitter van woningbouwvereniging Haemstede en van de Stichting Heemstedse Sportparken, het in 1932 nieuwgebouwde complex aan de Sportparklaan. Hij was in sportkringen zeer bekend als schaatser en hockeyer en speelde op hoog niveau tennis. Op de achter Eikenrode aangelegde tennisbaan kon hij volop oefenen.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd *Eikenrode* – in tegenstelling tot andere grote villa's en buitenplaatsen – niet gevorderd door de Duitsers. Hierdoor kon Van de Poll in de hongervinter van 1944, toen er een groot tekort aan brandstof was, het bos openstellen voor Heemstedenaren om er bomen te kappen om de kachel brandend te houden.

▲ *De Oude Kerk had van 1960 tot 1989 een 'dubbelorgel'.*

de Oude Kerk nog een of twee voorzangers, onder wie de bekende dorpsonderwijzers A. Harrebomee en P. Vergers.

Dubbelorgel

Na ruim honderd jaar werd achter het oude, tot tweemaal toe verbrede front een nieuw orgel geplaatst, in 1935 werd het nogmaals omgebouwd en van een vrijstaande speeltafel voorzien. In 1960 vond men dat zowel het front als het instrument vervangen moesten worden. Er werd een 19de-eeuwse orgelkas aangekocht, afkomstig uit een kerk in Alphen aan de Rijn en onder adviseurschap van de toenmalige cantor-organist Paul Chr. van Westering werd daar een instrument in gebouwd. Het kwam te staan op

► *Van de houten beelden op de rijkversierde orgelkas zijn aan de hand van oude foto's replica's gemaakt.*

▲ De schouw in de woonkamer van 't Vosje is afkomstig uit Uyt den Bosch.

Cornelia van Hardenbroek van Ammerstol-Leembruggen

Nadat de baron op 1 juli 1947 was overleden bleef mevrouw Van Hardenbroek nog een paar jaar in *Uyt den Bosch* wonen. Omdat dat inmiddels veel te groot geworden was, besloot ze om te verhuizen naar het naastgelegen koetshuis aan de Spanjaardslaan 5. Maar ze wilde toch ook nog wat eigen dingen uit het grote huis meenemen om zo de grandeur van haar voormalige woonhuis enigszins voort te zetten. En zo verhuisde de schouw, inclusief het prachtige

► Eén van de Delftsblauwe tegels op de rijk gedecoreerde schouw.

▲ Glas-in-loodraam met het wapen van de Van Hardenbroeks en enkele andere ramen die afkomstig zijn van Uyt den Bosch.

▲ 1 mei 1958, er wordt nog volop gewerkt aan de afwerking. De wand met de grote klok is al volgens ontwerp bedekt met verticaal aangebrachte, bruin geglazuurde steenstrippen, onderbroken door een rastervormig patroon van wit geglazuurde gresbuisjes. De betonconstructie is bewust niet bedekt of geschilderd en nog steeds zo zichtbaar.

▲ Ir. Koen van der Gaast (1923-1993).

bouwkunde in Delft werkte hij bij een architectenbureau in Zeist, maar vanaf 1950 deed hij ook werk voor het architectenbureau van de Nederlandse Spoorwegen, Afdeling Gebouwen, in Utrecht. In 1953, op 30-jarige leeftijd, nam hij daar de leiding over.

Hij ontwikkelde een heel eigen stijl in stationsbouw, zag het gebouw als een efficiënt doorgangshuis, maar probeerde het ook gebruiksvriendelijk te maken voor het personeel.

Zijn eerste grote project was het station van Eindhoven, dat in 1956 voltooid werd. Het staat op de Top 100-lijst van Nederlandse monumenten uit de Wederopbouw (1940-1958) en is sinds 2010 een rijksmonument. In totaal bouwde Van der Gaast tussen 1953 en 1988 maar liefst 27 stations. Het haltegebouw in Heemstede is een van zijn vroege ontwerpen. Wim de Wagt kenschetst het in zijn rapport over de wederopbouw in Heemstede en Bennebroek als 'een ontwerp van een hoge architectonische kwaliteit, die wordt bepaald door een evenwichtige combinatie van uitgesproken functionalistische en min of meer traditionele en decoratieve elementen. Typerend voor de tijd van ontstaan zijn ook de constructie, materialen en kleurstelling. Vanwege de - verhoogde - ligging aan een kruispunt van een belangrijke regionale verkeersader is het station een zeer beeldbepalend gebouw. Het vormt als het ware de 'poort' van

▲ De NS maakte met kleurrijke posters reclame voor het nieuwe station en de dienstregeling met nagenoeg ieder half uur een trein in beide richtingen.

Heemstede, c.q. Aerdenhout.' Over de architect zegt De Wagt: 'Van der Gaast werkte in een overwegend modernistische bouwstijl verrijkt met decoratieve elementen, en paste verschillende functionele noviteiten toe. Station Heemstede-Aerdenhout is van zijn werk een treffend voorbeeld.'

Het station een monument?

De HVHB heeft het station voorgedragen voor plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst. Het is een voorbeeld van een van de eerste viaductstations van ons land en het ontwerp is van een hoge architectonische kwaliteit. Prorail en de Monumentenadviescommissie van Mooi Noord-Holland staan positief tegenover ons verzoek. Nu moet de gemeente nog een beslissing nemen.